

Največji slovenski dnevnik v Zdravenih državah.
Valja za vse leto... \$5.00
Za pol leta... 3.00
Za New York celo leto... 6.00
Za inoseststvo celo leto... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 147. — STEV. 147.

NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 23, 1920. — SREDA, 23. JUNIJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

PREISKUŠNJA LLOYD GEORGE-OVE MOČI

Angleški ministrski predsednik se mora pripraviti na napad glede Mezopotamije in Male Azije.

London, Anglija, 22. junija. — Politiko ministrskega predsednika Lloyd George-a na konferenci v Boulogne je treba čitati v zvezi z njegovim nastopom pred poslansko zbornico v sredo. Tam ga bodo vprašali, zakaj je pričel opuščati starodavno tradicijo blagohotnega angleškega imperijalizma. Izdatki za Mezopotamijo in Malo Azijo bodo predmet debate ter bodo predstavljali težišče sklepa, ki bo največjih posledic za cesarstvo in za celi svet.

Splošno prevladuje v Londonu naziranje, da se imperijalizem v takem obsegu kot ga predlaga armadni proračun, ne izplača. Radikali izjavljajo, da ta imperijalizem ni niti dobrohoten. V zvezi s tem se je stavilo predlog, naj sledi Anglija vzgledu ameriške izolacije, razven če bi konferenca v Boulogne potrdila potrebo zahtev Lloyd George-a.

Položaj je najboljšje označil Daily Express, ki je z ozirom na sklep angleškega kabineta, da podpira Perzijo proti boljševoikom, izjavil naslednje:

— Če bo Mr. Lloyd George ustrajal pri svojem dosedanem tku, bo prisiljen ločiti se od svojih vernih prijateljev. Politika Curzona ignorira meje, so stavljene naši denarnici in naši možiki sli.

To svarilo se smatra za značilno, ker prihaja od moža, namreč lorda Beaverbrook, o katerem se glasi, da je imel veliko opravka z imenovanjem Lloyd George-a na mesto ministrskega predsednika in ki je vodil boj proti razpisnim izdatkom Austen Chamberlaina.

Obdačenje, ki je prišlo po vojni, je oropalo stare imperijalistične vseh strank njih imperijalizma ter proti sedaj oropati jih tudi bogstva in sile, kar pomenja, da bo stala ganga definitivno izgnila s pozornice angleškega javnega življenja.

Politika, da drži Anglija Mezopotamijo vsprico možnega bodočega razvoja petrolejskih vrelcev ter bombažne kulture, ni bila delna nobene obrambe iz vrst Tory. časopisja kot je naprimer Morning Post in to politiko se napada ostro iz vseh drugih virov in prav posebno to, da se dovoli Grkom nanovo raztrgati turški položaj.

To je prva resnična nevarnost, ki preti vladi Lloyd George-a, kajti številni njegovi najbolj ostri kritiki prihajajo z unijonističnih

STAVKA ŽELEZNIČARJEV WILSON SE NE BRIGA

Razsodišče bo kmalo začelo soditi. V philadelphijskem okraju stavka nad tisoč kron.

Washington, D. C., 22. junija. Tajnik Payne, ki je po svojem stranskem poklicu železniški urpravitelj je predložil v današnji kabinetni seji predsedniku poročilo glede železničarske stavke. Delavski tajnik Wilson je izjavil, da se je položaj zadnje dni znatno izboljšal ter da posredovanje vlade najbrže ne bo potrebno.

Kabinetni člani so mnenja, da so vse vladne odredbe nepotrebne, ker ima razsodišče vso polnomoč. Le v slučaju, da bi se položaj jako poslabšal, bi posegla vlada vmes.

V Beli hiši se vsi zanašajo na uradnike železničarskih organizacij, ki si na vse kriplje prizadevajo končati stavko.

Philadelphia, Pa., 22. junija. — Pennsylvanska železnica je izdala danes obvestilo, v katerem pravi, da je pri nji zastavkalo 1180 uslužbencev. Splošno se govori, da se bo danes vrnilo toliko ljudi na delo, da promet ne bo čisto nič trpel.

New Haven, Conn., 22. junija. Štrajkarji izjavljajo, da je zaštrajkalo tukaj 400 premikačev. Če je to resnica, potem so vsi premikači na štrajku. Unijski uradniki so pozvali delavce, naj se vrnejo na delo, češ, da bo razsodišče, katerega je predsednik Wilson pooblastil, podalo svojo razsodbo.

VATIKAN ZOPE ZASTOPAN V ŠVICI

Bern, Švica, 22. junija. — Švicarski zvezni svet je dal svoje dovoljenje za to, da se v Švici zopet ustanovi papeško nunciatur. Vatikan ni imel od leta 1874 naprej nobenega zastopstva v Švici.

MOČAN POTRES V OKOLICI LOS ANGELES.

Los Angeles, Ca., 22. junija. — Preiskava škode, katero je povzročil v pretekli noči potres, je pokazala, da je deset milj od tukaj ležeči kralj Inglewood veliko bolj trpel kot pa se je sprva domnevalo. 21 trgovskih poslopij je bilo popolnoma porušeni in tudi razsvetljevalne naprave so bile uničene.

klopi, kjer je bil deležen dosedaj se vedno neomejene podpore.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slarobe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane za preke starim izkušnim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim reizkušnim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave se zadnji čas po novi zvezi in na nov način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

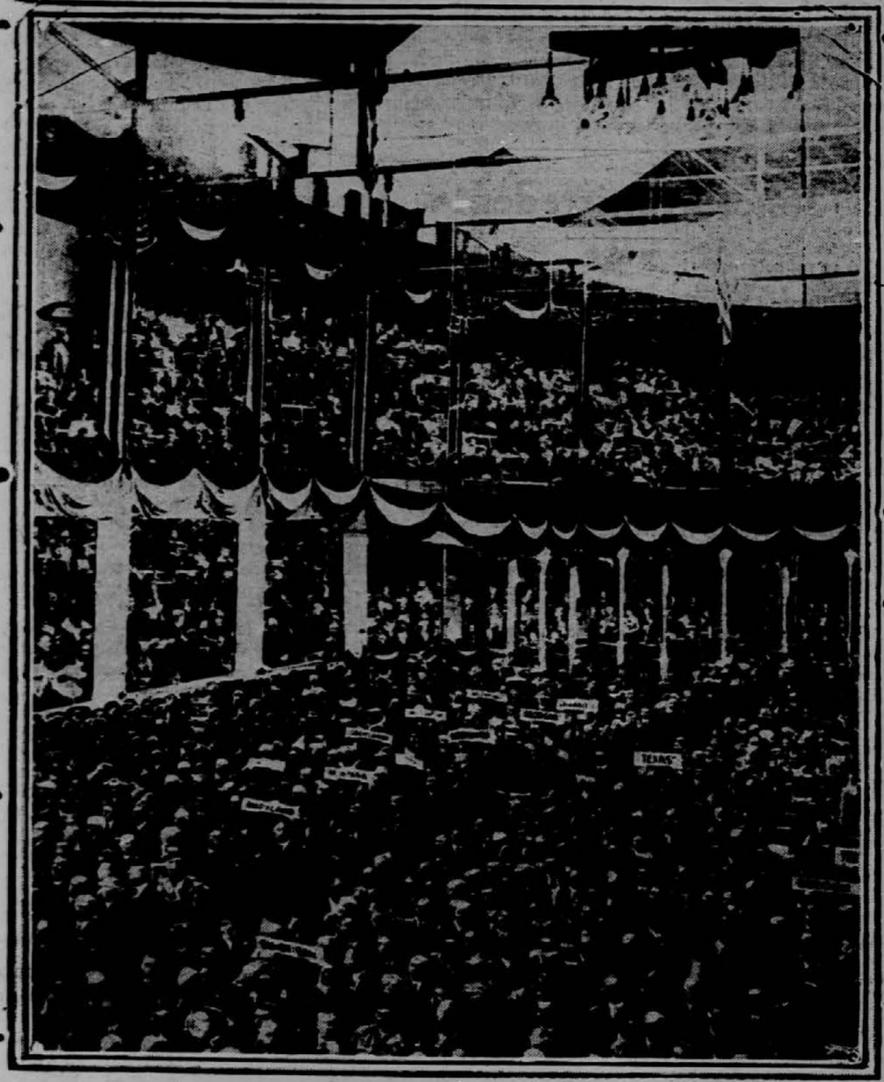
Včeraj smo računali za pošiljave jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron	\$4.50	1,000 kron	\$ 14.80
400 kron	\$6.00	5,000 kron	\$ 74.00
500 kron	\$7.50	10,000 kron	\$148.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser, 32 Cortlandt St., New York, N. Y. Vstanovljena leta 1893.

DEMOKRATIČNA KONVENCIJA TEKOM PREJŠNJEFA ZBOROVANJA.

VIŠEK NOROSTI

Ameriška zakonodajalska modrost poganja vedno lepše cvetove. — Kaj hočejo ženske.

Znana odvetnica, Amy Wren, je pripovedovala Surise klubu na zborovanju, ki se je vršilo včeraj v kavarni Boulevard, da je mogoče takozvano nemoralnost ženskega dela odstraniti s tem, da sprejme zakonodaja postavu, s katero bi se prepovedovalo možkim muditi se na cestah po osmi uri zvečer. (Ali ste že stišali kaj takega.)

— Jaz sem sita, da se me imenuje vedno "nezdavno" in "nemoralno", je rekla Miss Wren, potem ko je povdarjala, da so ženske bolj sposobne za nočno delo kot pa so možki. — Odlično hočem nastopiti proti trditvi, da so ženske, ki delajo nemoralne. Ali naj pustimo svoje očete, sinove in brate po osmi uri zvečer na cesti?

— Dovedimo do tega, da bodo sprejeli postavu, ki prepoveduje možkim biti po osmi uri zvečer na cesti, da napravimo na ta način svet varnim za ženske, ki delajo.

Neka druga govornica pa je izjavila:

— Dokler bodo imeli možki glavno besedo, bodo neprestano uveljavljali "erazy" postavu. (To je res, a še stokrat slabše bi bilo, če bi imele ženske glavno besedo. To razvidno že iz tega, kar zahtevajo v predidčem.)

BRZI PARNIK "REGINA"

(Lloyd Sabando proga)

odpluje v Genovo dne 17. julija. Cena do Trsta vitevji vojni davek \$93.50.

do Ljubljane vitevji vojni davek \$95.50.

Kdor želi s tem parnikom udobno in brzo potovati, naj nam takoj piše za togaedovno pojasnilo.

Tvrška Frank Sakser

BOLJŠEVIŠKE ČETE

PREKORAČILE DNJEPER

Sovjetne čete pode Poljake predreboj. — Poljski napad na Polotsk odbit. — Boji pri Uszi.

London, Anglija, 21. junija. — eko brezično uradno poročilo iz Moskve naznanja, da so boljševiski prekoračili pri Rečnici Dnjeper ter da njihovo gibanje izvanredno napreduje.

Poljaki so se morali umakniti do Knorsta. Vroč poljski napad ježno do Polotska je bil odbit.

Varšava, Poljska, 21. junija. — Uradno se naznanja, da se vrše na Usza fronti vroči boji.

Praga, Čehoslovaška, 20. junija. Sem je dospelo več zastopnikov italjanskih delavskih organizacij. Kot znano, so vsi čehoslovaški vojski, ki so se nahajali v Sibiriji, na poti proti domu. V slučaju, da bo vlada Italjanom obljubila, da se teh vojakov ne bo nikdar pošiljevala v bojih proti Rusom, se bodo lahko vrnili preko Trsta v domovino.

Če pa čehoslovaška vlada tega ne bo obljubila, ne bodo italjanski delavci pomagali pri prevozu teh čet.

REŠITEV ARKTIČNIH RAZISKOVALCEV.

Kristijanija, Norveško, 22. junija. — Soglasno z nekim brezzičnim brzojavnim sporočilom, ki je dospelo semkaj od kapitana ledolomilca "Svjatogor", je bila rešena cela posadka parnika "Solovej", ki je obital v Karskem morju v ledu.

Ljudje so vzdržali skozi tri mesece, predno je konečno prišla rešitev. Posadka "Soloveja" se nahaja sedaj na krovu ledolomilca.

FEHRENBACH V URADU

Novi nemški ministrski predsednik skuša sedaj izbrati svoj kabinet ter ustanoviti trajno vlado.

Berlin, Nemčija, 22. junija. — Uradna izjava glede imenovanja parlamentarca Konstantina Fehrenbacha na mesto nemškega ministrskega predsednika je uvedla ustvarjanje novega kabineta, ki bo oživotvorjen najbrže v teku naslednjih 48 ur. V novi vladnih krogih se izjavlja, da bo dobil kabinet zadostno zaupnico, kajti slednja je potrebna, da ne bo stopil pred konferenco v Spa, ki se bo vršila naslednji mesec, z mandatom, o katerem bi se lahko dvomilo.

Izjava voditelja Nemške ljudske stranke, ki je rekel, da se bo gibal na tleh ustave, sprejete v Weimar in da se bo zavzemal za republikansko vladno obliko, je odstranila oviro, ki se je zoperstavljala koaliciji klerikalcev in demokratov. Tozadevna izjava je precej prožnega značaja, vendar pa se jo je sprejelo pod pogojem, da se bo Nemška ljudska stranka v bodoče dobro obnašala.

Nova koalicijska razpolaga le s 196 glasovi ter bo omogočena predvsem vsled dobrohotne nevtiralnosti večinskih socialistov, ki ne bodo zastopani v novem kabinetu. Nova vlada bo obrazložila v svojem programu, da namerava vestno izvesti mirovno pogodbo, sklenjeno v Versailles ter naprosila stranke, naj za enkrat stavijo v ozadje strankarske interese, ki povzročajo spor ter ločujejo stranke.

Pri občinskih volitvah za Veliki Berlin sta dobili dve socialistični stranki 124 sedežev izmed 225 sedežev v občinskem zastopstvu.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser, 32 Cortlandt St., New York, N. Y. Vstanovljena leta 1893.

BOJAKI, HAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRAVENIH DRŽAVAH.

ABESINSKO GIBANJE

Izred je dovedel do poizvedovanja glede abesinskega gibanja. — Policija je zašla voditelje.

Chicago, Ill., 22. junija. — Ob enem z R. J. Jonas-om, o katerem trdi policija, da je beli voditelj organizacije, ki se zavzema za povratek črnecev v Abesinijo, je policija zašla sedem črnecev, ki so bili aretirani v zvezi z izgrediv, tekom katerih sta bila ubita dva bela človeka, dočim je bilo veliko število črnecev ranjenih. Zaslisevanje je imelo za predmet takozvani "Star Order of Ethiopia", to je reda, kojega člani so se baje vdeležili izgredivov.

Policija je še vedno iskala Joseph Fernosa, o katerem se glasi, da nosi priimek "veliki Abesinee" ter njegovega sina. Soglasno s poročilom sta bila ona tudi voditelja parade, oblečena v fantastične obleke.

Jonas je izjavil, da je posvaril pretekli teden zvezne uradnike glede nameravane parade ter rekel, da je pričakovati spopadov, da pa se ni nikdo brigal za to svarilo.

Nekemu Reddingu, ki je bil tudi aretiran, so odvzeli pamflete, v katerih pojasnjujejo egipčanske skrivnosti. Te pamflete je imel skrite pod svojo obleko. Te pamflete je obdržala policija v dokaz njegovega delovanja, da razširi ta skrivnostni red med črnici.

Številne organizacije črnecev so danes sprejele resolucije, v katerih se obsoja Jonasa kot belega voditelja, ki je odgovoren za povzročanje nemirov med črnim prebivalstvom. Glasi se, da ni bil izgrediv posledica plemenskega čustvovanja, temveč radikalne propagande, pri kateri niso imeli boljši črnici nobenega opravka.

Jonas je bil baje v nedeljo glavni govornik na nekem shodu, na katerem se je pozvalo župana iz Chicago, naj postane predsedniški kandidat na tiketu tretje stranke, ki bo deležna glasov celokupnega irskega in črnega prebivalstva dežele.

Policija je konfiscirala na tisoče pamfletov, tikajočih se abesinskega gibanja. C nekem takem pamfletu se je trdilo, da je v Abesiniji armada, broječa 4,000,000 mož, ki je pripravljen zavzeti se za črnice v Združenih državah.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasedeno po italjanski armadi

50 lir	\$ 3.80
100 lir	\$ 7.00
300 lir	\$21.00
500 lir	\$33.00
1000 lir	\$66.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser, 32 Cortlandt St., New York, N. Y. Vstanovljena leta 1893.

BAHAVOST JE IMELA ZA POSLEDICO SMRTI

Neki španski restavrater katerega so imenovali "španskega kralja", je postal žrtev obiskovalca.

V bogato opremljenem stanovanju v drugem nadstropju neke hiše na zapadni 12. cesti v New Yorku, so našli včeraj Manuela Gabina, premožnega španskega restavraterja, katerega so imenovali ljudje "španskega kralja", s prestreljenim srecem mrtvega v njegovi postelji. Očividno ga je ustrelil neki človek, katerega je povabil, naj prenoči pri njem.

Gabin je imel kljub nasprotnim nasvetom svojih prijateljev navado kazati svoje demantne prstane in druge dragocenosti ter se tudi postavljati s svojim denarjem. Njegove dragocenosti so bile vredne nekako \$10,000 in imel je navado nositi pri sebi do \$15,000 v gotovini. Prstane mu je morilec s silo potegnul s prstov. Truplo se našli ko je njegova žena v družbi drugih ljudi udrla v njegovo spalno sobo, ker ni Gabin dal nobenega odgovora na trkanje.

Preiskava policije je dognala dosedaj, da je Gabin zaprt svojo restavratorijo ob eni uri zjutraj. V njegovem spremstvu sta se nahajala neki mlad Amerikaneec, katerega je imenoval Charlieja in neki španski mladenič z ladje, ki se nahaja v newyorškem pristanišču.

Ta španski mladenič je z lahko roko pokazal, da se je ločil od Gabina in "Charlieja" in da se vrnil na svojo ladjo, dočim sta se podala restavrater in njegov dozdevni morilec na št. 770 Washington St., kjer je hotel napraviti Gabin španski kabaret in kjer je našel svojo smrt. Dragoceno opremo te hiše, ki izgleda na zunaj vse prej kot odlična, si je nabavil Gabin, da ugodi svoji ženi. Do pred kratkim je stanoval Gabin s svojo ženo drugod ter je v usodepolni noči privrkat spal v svojem novem stanovanju.

Gabin je moral dobro poznati tega "Charlieja", kajti ko je prišel oni večer v restavratorijo, ga je gospodar prijazno pozdravil, čeprav ni bil znan natakarjem in drugim ljudem. Oba sta govorila dolgo časa ter sta skupaj zapustila restavratorijo. Ko so dognali detektivski, sta spala v postelji, v kateri je ležalo truplo Gabina, dva človeka, vendar pa ni bilo opaziti nikakega znaka boja. Na srajci Gabina in na posteljnem perilu je bilo opaziti znake smodnika, kar pomenja, da je bil pritisnjen revolver naravnost na stran Gabina. Revolverja niso našli. Znano je, da sta bila popolnoma trezna. Soglasno s policijo je Gabin, ki je bil zelo dostopen človek, "zelo dobro čutil" ter hotel pokazati tuju svoje dragoceno stanovanje, v katerem se je nato odigrala žalostna igra.

Umorjeni restavrater je bil velik, postaven človek ter finančno zelo uspešen. Bil je star nekako 35 let ter doma iz Cornua, Špan-ska. V Ameriki je živel že dvajset let. Radi svoje dobrodušnosti je imel dosti prijateljev, ne le med Španci, temveč tudi med drugimi ljudmi. Naslov španskega kralja si je pridobil s tem, da je bil vedno pripravljeno pomagati, če je prišel k njemu kak rojak, ki se je nahajal v stiskah. To je potrdil tudi njegov odvetnik, Mark Alter, ki je dal umorjenemu najboljše izpričevalo. Gabin se je hotel naslednji dan odpeljati s svojo ženo v Newark, a ko je prišla slednja, da ga pokliče, ga je našla mrtvega.

BOJAKI, HAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRAVENIH DRŽAVAH.

"GLAS NARODA"

11 EIGHTH AVENUE, NEW YORK CITY, N. Y.
Published by the National People's Party
FRANK BARBER, President
LOUIS BENEDETTI, Treasurer

Price of Single Copy 10 Cents
Subscription Price 3 Months \$2.50
6 Months \$4.50
1 Year \$7.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Subscription Price 3 Months \$2.50
6 Months \$4.50
1 Year \$7.50

GLAS NARODA
11 EIGHTH AVENUE, NEW YORK CITY, N. Y.
Telephone: CANTON 8775

Ahil v politiki.

Naptil se bom na svoj dom v Californiji. — je rekel senator Hiram Johnson. — da sedim na sprednji verandi ter se oziram nazdol v zaliv. — Nobena javna izjava ni bila še tako mogočna iz časa, ko je William C. Bullitt izjavil, da bo odšel na Rivijero, sedel tam na pesku ter gledal, kako gre svet k vragu. Na ta način se obnašajo nekateri veliki ljudje, kadar so poraženi. Ahil je čepel v svojem šotoru ter ga ni bilo mogoče pregovoriti, čeprav je izven šotora ostalo ozidje Troje nezavzeto skozi deset let.

Senator Johnson pa je dodal še nekaj k tej izjavi. On je napreden v vsakem oziru.

Popolnoma sem izčistil svojega duha vsake politike. Mogoče bom podal izjavo, ko bom sedel nekaj časa tam.

Beseda "mogoče" je veliko preslaba, da bi zadovoljila pričakovanja celega naroda. Porodil se je mučen dvom. Če bo duh političnega gladijatorja popolnoma očiščen vsake politike, kaj bo ostalo? Ali sploh kaj? Brez dvoma se bodo pojavile besede in mogoče pretnje, — prav kot se prihajale iz šotora tesalskega mirandona. Kaj pa, če bo svet tedaj razkril prav kot je sedaj, da nima senator Johnson "sploh ničesar povedati ali izjaviti"?

Poškodovana nedolžnost sovjetov.

M. Krasin, sovjetski odposlanec, ki se mudi sedaj v Londonu, je obljubil, da ne bo govoril v javnosti in da ne bo dovolil nikakih časnarskih intervjuov. Tako samozatajevalna odredba pa je videti preveč okruta za boljševika in vsled tega je M. Krasin izčistil svojo dušo v kolonah nekoga francoskega lista. V njegovi izjavi je komaj najti kako stvar, ki bi bila nova. Povedal je staro povest o neupravičenem napadu Poljske na boljševiške armade ter je izjavil, da niso slednje nikdar nameravale vprizoriti napada na Poljsko in da želi sovjetska vlada novi Poljski vse dobro in da je pripravljena skleniti z njo mir. To je vsebovano tudi v Proklamaciji na poljski narod, — katero so boljševiki objavili pretekli mesec.

Veliko preje pa je pisal Lenin gotovim francoskim tovarišem pismo. Datirano je bilo z dnem 1. septembra 1919 ter se je glasilo takole:

Se vedno obstaja zapadna fronta, ki ima na mapi naše revolucionarne strategije le važnost tretje vrste. Poljsko plemstvo, žlahta, pridobiva začasne uspehe roparskih tolp. Mi lahko opazujemo to začasno napredovanje slabotnih poljskih čet ne da bi se preveč vznemirjali. Ko bomo enkrat obračunali z Denikinom, — in ta dan se bliža, — se bomo vrgli na to fronto z velikanskimi rezervami.

V tem tili jasev dokaz nameravane ofenzive od strani rdeče armade, o kateri so Poljski vedno trdili, da vedo, da se bo pričela ter so vprizorili ofenzivo v namenu, da oslabbajo ta napad. Razventega pa je prišel pred kratkim v posest londonskega Times neki boljševiški dokument, v katerem se glasi, da se je poslalo velikanske svote denarja na Poljsko, v ozadje poljskih armad, v namenu, da se paralizira vojaško gibanje Poljakov.

Vspričo znanih dejstev ne morejo ti protesti boljševikov nikogar premotiti. Lenin lahko sklene mirovno pogodbo s Poljsko ali s Perzijo, vendar pa nima niti najmanjšega namena držati se take pogodbe, kakorhitro bo prenehala odgovarjati njegovim neposrednim namenom. Natančen dokaz tega je vsebovan v majskem manifestu, katerega je izdal amsterdamski urad komunistične internacionale, to je organizacija, ki je pod neposredno kontrolo Moskve. V tem manifestu se je glasilo:

Kaj pomeni to: — Mir z Rusijo? Ali obstaja taka stvar kot mir med sovjetsko republiko in svetovnim kapitalom? Ne, resnični mir je nemogoč pod kapitalizmom. Resnični mir za Rusijo pomenja zmago svetovne revolucije in ničesar drugega.

Vspričo takih odkritih priznanj se izraz žaljene nedolžnosti prav malo pristoja sovjetom. Miren opazovalec ne more videti niti zaljenja, niti nedolžnosti.

Spor med Avstrijo in Ogrsko.

Ogrska se ne oborožuje proti Jugoslaviji nego tudi in menda zlasti proti Avstriji. Avstrija se čuti zaradi tega ogrožena glede na mir in svobodo. Odkar je zmagala na Ogrskem protirevolucija, steza neprestano svoje krepitve v Avstrijo. Mogoteci v Budimpešti ne pošiljajo tja le častnike in policiste, hotče zavesti svoj policijski sistem v Avstrijo, nego organizira rope in umore s trupom ter celo bele garde, ki najbi napadle republiko. Že takoj izpočetka protirevolucije je stopilo mnogo avstrijskih častnikov v Horthyjevo armado, od katerih so nekateri to storili zaradi kruha, velika večina je pa pri tem imela politični namen. Boj proti ogrskim boljševikom jim je bila le dobra prilika da zopet začno boj za obnovitev habsburške vojaške monarhije. Horthy je od začetka jemal v službo le posamezne avstrijske častnike, danes gre pa, že dalje in zbira ob zahodni ogrski meji cele častniške bataljone in jih vežba, dočim drugi monarhistični častniki zbirajo na Dunaju in po državi črnoturne legije. Avstrijska vlada je zaradi teh dogodkov strogo klicala ogrsko vlado na odgovor.

Ogrska je podpisala mir v Neuillyu. Vlada je pa brez moči, odlože častništvo, ki je po protirevoluciji prišlo do moči. To oblast more ohraniti le, če je bojevitja na zunaj. In v resnici Ogrski komaj čakajo trenutka, da zopet osvoje tiste zemlje, ki jim jih je vzel mir. Zahteva zase Slovake, intrigira v Hrvaški ter agitira na Sedmograškem. V prvi vrsti pa nameravajo napasti Avstrijo, ker je ta najslabotnejša sosed.

Nikakor pa ne gre tukaj samo za pridobitev dežel. Za temi akcijami tiči več, ne gre za podonavsko gospodarsko zvezo, ki bi imela pomen, gre pač le za Habsburgovce, ki mislijo, da bodo potom ogrske reakcije zavladači najprej tam in potem osnovali nekakšno novo avstro-ogrsko državo. Pri tem podjetju pa bi njih akcije kar najbolj podpirale notranje zmede, ki bi utegnile nastati. Če Ogrska skuša pridobiti Slovake, Sedmograško in Banata, če sprejema tuje državljane v belo vojsko, dasi je podpisala mir, ki to prepoveduje, zavaja s tem tuje državljane k veleizdaji in pripravlja krvavo meščansko vojno, ne ogroža s tem in z načrtom o ustanovitvi habsburške monarhije samo Avstrijo, nego tudi vse druge prizadete sosednje države. To je zločin, zakaj ogrski krvavi jarm pozna ves svet.

Stvar se ne tiče le Avstrije, ki ji je ententa prepovedala oboroževanje. Tiče se vseh sosednjih držav, zlasti pa se tiče napredka. Nikakor si namreč ne moremo misliti, da bi smela ogrska reakcija delati, kar bi hotela, ker bi to pomnilo največje zlo za Evropo. Vse delo reakcije vodijo antisemiti in "rimljani". Torej največji sovražniki delavstva, razvoja in napredka. Kdor pa to pospešuje, je največji sovražnik Evrope, nje duševni in materialni morilec.

Jugoslavia irredenta.

Oj te ročne granate! Na praznik Vnebohoda popolnoma sta šla 17letni Masten in 14letni Cijan iz Sovodenj k Soci ter metala v vodo ročne granate (petarde), ki so se v roki prižigale v vodi razpočile in tako pokončevale ribe. Enemu izmed imenovanih je italijanska ročna petarda v roki razpočila in oba razmesarila. Žalostni stariši so pobirali raztržene ude svojih sinov in jih v rokah prenesli domov, odkoder so bili ob ogromni vdeležbi ljudstva položeni k večnemu počitku na sovodnjanskem pokopališču.

Is Vrtojbe.

Kljub temu, da nam vojna ni pustila niti ene hiše ne hleva v kolikaj dobrem stanu, so vendar naši ljudje skoraj vsi doma. Po tri in več družin tiči skupaj v eni baraki. In kaj bi ne! Ljubezem do rodne grude! Toda še ne vidimo roke, ki bi hotela začeti z izdatnim delom obnovitve, kar je razdejala vojna sila; ni je usmiljene roke, ki bi z resno voljo lečila krvave rane, zadane prejšnjemu, vsaj razmeroma gnetnemu blagostanju. Od vseh strani se nam ponujajo prilika za zidanje hiš pod nerazumljivimi pogoji; ali kdo zmore plačevati obresti? Večina del, ki jih je vojaško-ženijski urad začel, jih končuje domače podjetje.

Stavbinska zaveza, ki obstoji iz petorice zidarjev, lepo napreduje. Le glavno težkočo dela les.

Gospodarska zahteva za goriško okolico s sedežem v Vrtojbi zopet deluje. Kmetje smo odvisni od naše samopomoči, od našega lastnega dela, skupnega, organiziranega in discipliniranega. Posameznik nič ne zmore, ne prej, še manj pa v teh časih. Posebno hvalo smo dolžni županu iz Šent Andreža in dr. Medveščeku, ki nam gresta na roko, podano na občnem zboru v Št. Andrežu.

Štiri vojaška pokopališča imamo, ki so zdaj vsa ograjena z betonskim zidom. Saj je bil čas enkrat za to. Tudi civilna pokopališča vidimo povsod kolikor toliko zopet ograjena in popravljena.

Naše pokopališče pa nam nudi rezalosten pogled. Ob ograjem zidu ni znamenja, grobovi so razprti. Nekega dne iščem grob svojega raznega očeta, pokopanega v začetku vojne na tistem brez zvonjenja, ki ni bilo dovoljeno, da mu, vsaj zdaj postavim primeren spomenik. Vidim tam konja, ki se pase, tam prašiča, ki se valja na svežem grobu dekleta in odnaša evetlice. Ko najdem imenovani grob, vidim ob njem na pol podrt križ in k njemu privezano kozo, ki se pase. Ogorčen obstanem in se na prvi udarim, rekoč: Ko bi moja želja bila — moč! Županstvo in merodajne oblasti bi morale ukreniti kaj proti temu ter poskrbeti, da se pokopališče primerno ogradi vsaj z bodečo žico, katere je tu dovolj, in da ljudstvo ne pušča tja živine. Svoje ranjke spoštovati je naša dolžnost.

Is Velikih Zabelj.

Na binkoštno nedeljo se je tukaj vršila velika narodna veselica. Zastopana so bila pevska društva iz Velikih Zabelj, Sv. Križa, Brji, Sela, Črnič in tamburaško društvo iz Dobravlj in Sela. Nal ljudstva je bil ogromen, vdeležencev okrog 2500. Ves program, kakor je bil obilen, je bil izveden s tako preciznostjo, katero srečujemo le pri najboljših družtvih. Bodisi pevske točke kakor tudi igre so uspele sijajno. Naravnost dovršen je pa bil govor učitelja Paljka. Vera v samih sebe in dele — to naj bo program

Peter Zgaga

Johnstown, Pa., 20. junija. — Jakob Fagon, majner v South Greensburgu, domači vrtnar in kokušerejec izjavlja, da je čisto po naključju razkril, kako je treba proizvajati jajca, ki so redilna in opojna. Neki njegov prijatelj je bil uporabil par funtov rozin, hotče napraviti zdravilo, namenjeno v prvi vrsti v blagor želodca. Ko se rozine izfermentirale ter dale od sebe po osemnajstem amendentu prepovedan sad, jih je vrgel na jard, kjer so skočile nanje Fagonove kokoši. Ta nova pijača je izvrstno delovala. Vsa izležena jajca so vsebovala po pet procentov alkohola. Ker je Fagon dober Amerikaneec in ne more trpeti kršenja ameriške ustave, je sklenil kokoši za kazen poklati, ker so tako nesramno kršile Volsteadovo postavo.

— Jaz popolnoma nič ne vem, kaj bo napravila konvencija v San Franciscu — pravi predsednik Wilson.

Vse bo pa storil, kar bo v njegovi moči, da bo konvencija slovala po njegovih željah.

Cvetke iz sodne dvorane.

"On me je prijel za vrat, jaz se mu pa nisem mogel ubraniti, vsled česar sem ga vrgel na tla ter ga parkrat dregnil z nožem, da bi lažje pričakal pomoči".

"Malo pred določenim časom se je deklica na mostu seznanila z nekim popolnoma neznanim možkim".

"Jaz sem ubogi čevljar brez šil in kopit".

"Jaz se nisem vlačila z možki naokrog, nisem prelomila zakonske zvestobe, ampak sem poštena ženska, ki je proketo težko vzgajala svoje otroke".

"Skesajte se kot sveti Peter, pojedite iz hiše ter trikrat zakukurikajte".

Vojna bo znova izbruhnila na Balkanu.

Tak je torej tisti otročiček, katerega je vzgajil najvišji svet.

V Kijevu je umrlo izza prihoda Poljakov 25.000 Judov.

To je po mojem mnenju pogrom s znanstvenimi sredstvi.

Z dovoljenjem zaveznikov sme Grška napovedati Turčiji vojno.

Seveda, tudi vel "sme" iti v klančino ter se dati pobiti.

Vsak dobri Amerikanec mora vrjeti:

da se v nobenem cirkusu ne vidi stvari, ki so označene na plakatih;

da bi, če bi se denar enakomerno razdelil med vse ljudi, postali po enem letu vsi prejšnji milijonarji zopet milijonarji;

da je šla Anglija samo zato v vojno, da se maščuje nad krivicami, katere je storila Nemčija Belgiji;

da so vsi ljudje, ki nič ne delajo, pa imajo dosti denarja, boljševiki.

Dva Japonca sta prišla v New York, ko je godba ravno igrala znano pesem "How dry I am".

Oba sta obstala ter se spoštljivo odkrila, misleč, da svirajo ameriško narodno himno.

— Kam pride tisti fant — je govoril katehet — ki vrže knof v cerkveno puščico, nikel pa obdrži v žepu?

— V kinemotograf — se oglasi mali razposajenec.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. M. v M. Pa. — Resnica je, da je Cosulich progla povišala ceno za vse parnike. Vozni listek do Trsta za III. razred \$120.00, za parnik "President Wilson" za III. razred \$125.00; vozni listek za II. razred \$200.00, za parnik "President Wilson" za II. razred \$215.00. Poleg navedene cene ima vsak potnik plačati \$5 za vojni davek.

Jugoslovenska Katol. Jednota
Ustanovljena l. 1898
Inkorporirana l. 1900
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni Uradniki.
Predsednik: MIHAEL ROVANŠER, GREGOR J. PORENTA, Box 176, 85 Diamond, Wash.
Podpredsed.: LOUIS BALANT, Box 104, Fear Avenue, Lorain, O.
Fajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICE, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: LOUIS OOSTELLO, Salida, Colo.

Parožniki.
LEONARD SLABODNIK, Box 488, Ely, Minnesota.
JOHN RUPNIK, S. E. Box 24, Export, Pa.
Pravni Odor.: JOHN PLAUTZ Jr., 432-7th Av., Columbus, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Av., Duluth, Minnesota.
MATT. POGORELO, 1 W. Madison St., Chicago, Ill.
Zarjavni Odor.: RUDOLF PERDAN, 6028 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, 4864 Washington St., Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 E. 8th Av., Johnstown, Pa.
Jednotno glasilo: "GLAS NARODA"

Vsa stvarit tihajče se uradnih sadev kakor tudi denarne pošiljatev naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa sdruvališka spravevala se naj pošiljajo na vrhovnega sdruvališča.

Jugoslovenska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom na obliem pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestriv. V blagajni ima okrog \$300.000. (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, odškodnin, in pomrtin je izplačala še nad poldrugi milijon dolarjev. Jednota šteje okrog 8 tisoč rednih članov(ice) in okrog 3 tisoč otrok v Mladinskem oddelku. Društva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih nasebilih. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitev novih. Kdor želi postati član naj se zgani pri tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko vsanovi s 8 člani ali člankami.

Važno za vse

Čenjeni gospod:—

Ameriški Rdeči Križ vas naproša, da kot društveni predsednik ali tajnik prečitete na seji svojega društva sledečo objavo:

VSEM ORGANIZACIJAM, DRUŠTVOM IN POEDINCEM NA ZNANJE IN RAVNANJE.

Kakor se nam poroča, je v Zedinjenih državah na milijone kronskih bankovcev bivše avstro-ogrške monarhije — ožigosanih in neozigosanih, kolkovanih in neolkovanih —, katere brezvestni agentje vsiljujejo ljudem v nakup. Hodijo baje celo po nasebilih od hiše do hiše, da se iznebijo svojih brezvrednostnih kronskih bankovcev proti plačilu trdo zasluženih ameriških dolarjev. Mnogi ljudje, ki so se v svoji nevednosti dali omaniti, so prišli ob svoj denar. Tragičen je slučaj onih priseljencev, ki vrnivši se v stari kraj z listnico, polno kronskih bankovcev, misleč, da imajo s seboj malo bogatijo, so našli prekasno, da so bili spravljeni ob vse svoje prihranke.

Opozarjamo torej vse ljudi, naj se varujejo proti vsem onim tvrdkarim ali posameznikom, ki jih nagovarjajo k nakupu bodisi katerih kronskih bankovcev bivše avstro-ogrške monarhije, naj bodo isti ožigosani in kolkovani ali pa ne.

Da nimajo kronski bankovci v Jugoslaviji nikake vrednosti, dokazuje sedeča objava poslaništva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Washingtonu, D. C., od dne 14. junija 1920 pod P. Br. 413:

"Po naredbi ministrstva financije se zopet opozarjajo vsi naši (jugoslovenski) državljani, kateri potujejo v našo (SHS) državo, naj ne kupujejo nikakih kronskih novčanic (kron v gotovini), ni žigosanih, ni nežigosanih, ni markiranih, ker one nimajo v naši državi nikake vrednosti.

"V zvezi z vsemi prejšnjimi navodili opominjajo se vsi zainteresovani državljani, naj ne kupujejo kron ob odhodu v našo (SHS) državo, ker bi od tega, ker so kronske novčance izven obrata, imeli le škodo."

Pri tej priliki opozarjamo vse one, ki se vračajo v stari kraj, tudi na sledečo objavo poslaništva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev od 15. junija 1920 št. 1919:

"Ministrstvo financije je osnovalo državne menjalnice za menjavo dolarjev našim (jugoslovenskim) emigrantom, ki se vračajo iz Amerike. Te menjalnice se nahajajo v sledečih obmejnih mestih: Kotor, Dubrovnik, Metković, Split, Maribor, Špilje, Ljubljana in Sarajevo. One menjajo ameriške bankovce po najugodnejšem borznem kurzu.

"Pri tej priliki opozarjamo vse one, ki se vračajo v stari kraj, tudi na sledečo objavo poslaništva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev od 15. junija 1920 št. 1919:

"Ministrstvo financije je osnovalo državne menjalnice za menjavo dolarjev našim (jugoslovenskim) emigrantom, ki se vračajo iz Amerike. Te menjalnice se nahajajo v sledečih obmejnih mestih: Kotor, Dubrovnik, Metković, Split, Maribor, Špilje, Ljubljana in Sarajevo. One menjajo ameriške bankovce po najugodnejšem borznem kurzu.

"Pri tej priliki opozarjamo vse one, ki se vračajo v stari kraj, tudi na sledečo objavo poslaništva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev od 15. junija 1920 št. 1919:

"Ministrstvo financije je osnovalo državne menjalnice za menjavo dolarjev našim (jugoslovenskim) emigrantom, ki se vračajo iz Amerike. Te menjalnice se nahajajo v sledečih obmejnih mestih: Kotor, Dubrovnik, Metković, Split, Maribor, Špilje, Ljubljana in Sarajevo. One menjajo ameriške bankovce po najugodnejšem borznem kurzu.

"Pri tej priliki opozarjamo vse one, ki se vračajo v stari kraj, tudi na sledečo objavo poslaništva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev od 15. junija 1920 št. 1919:

"Ministrstvo financije je osnovalo državne menjalnice za menjavo dolarjev našim (jugoslovenskim) emigrantom, ki se vračajo iz Amerike. Te menjalnice se nahajajo v sledečih obmejnih mestih: Kotor, Dubrovnik, Metković, Split, Maribor, Špilje, Ljubljana in Sarajevo. One menjajo ameriške bankovce po najugodnejšem borznem kurzu.

ravnanja vsem, ki potujejo v našo (SHS) državo."

Foreign Language Information Service Ameriškega Rdečega Križa, ki si je postavil za svojo prvo nalogo, da štiti pravice in interese naših priseljencev, naproša vse jugoslovenske organizacije, društva, časopise in poedince, naj opozarjajo ljudstvo pred počenjanjem sleparskih agentov, ki vsiljujejo ljudem brezvrednostni papirnati denar proti dobrih ameriškim dolarjem, in bodo radi volje sodelovali v tem, da se zatre že vnebovpijoče zlorabljanje odhajajočih priseljencev. Povablja s tem vse odhajajoče priseljence, ki so trpeli škodo s strani brezvestnih agentov, naj prijavijo to našemu uradu. Naslov: Foreign Language Information Service, 1107 Broadway, New York City.

D O P I S.

Collinwood, Ohio.
Iz naše nasebiline ni bilo že dolgo časa ničesar poročanega. Morda je vzrok tega splošna zadovoljnost s sedanjo draginjo in z visokimi plačami, katere res ne vemo kako uporabiti.

Tem potom naj nekoliko opišem semenji, ki ga je priredil koncem zadnjega meseca Waterloo klub v prid S. D. Doma. Tri dni je številno občinstvo polnilo velik prostor. Da je bila vdeležba velika, je razvidno iz tega, da se je nabralo tisoč štiristo šestdeset dolarjev. Ta svota bo veliko pripomogla k stavbi, katero že nestrpno pričakujemo. Priserbna hvala vsem, ki so to priredili in hvala vsem darovalcem. Nastopale so razne godbe, govorniki itd.

Vstanovilo se je pevsko društvo, ki bo občinstvu pri vsaki priliki na razpolago.

Jakob Grošelj.

Letina na Madžarskem.
Madžarska vlada razglasa, da je letos pričakovati silno bogate žetve, tako da po žetvi dovoli splošni promet z žilivi. Žetev bo 2-3 tedne poprej kot druga leta.

IŠČEM DEVARJE
za delati drva na najlepšem kraju. Dobra voda, čista kampa. Plača \$3 od kvarta vsakega drugega. Kateroga veselji, naj se oglasi ali pa takoj pride. — Louis Prebešek, R. F. D. 3, Collesburg, Pa. (23-24-6)

ROJAKI V CAMBRIA COUNTY IN OKOLIC! POZOR!
Vsem onim, ki žele dobiti svojce iz starega kraja ali ako želijo iz potovati v stari kraj, sporočam da izlezujem vse v to potrebne listine za izposlovanje potniških dovoljenj, kot se zahteva po tozadnjih zakonih.

Obrnite se zaupno na:
ANDREW VIDRICH
636 Main St. Johnstown, Pa.

"To se javlja radi znanja in

Svetovno gibanje za povratak papeževih privilegijev.

Medreba papeža Benedikta, ki dovoljuje katoliškim vladarjem obiskati italijanskega kralja, predstavlja del načrta.

Poroča Arnold Prince.

(Konec.)

Nekoč je italijanski kralj Humbert obiskal avstrijskega cesarja Frane Jožefa, a čeprav so vlada med obema deželama prijateljsko odnosa, ni Frane Jožef vrnil obiska v Rimu. Ogorčenje raditega je skoro dovedlo do vojne med obema naroda in v resnici bi izbruhnila vojna, če bi Nemčija ne posredovala.

Ob neki drugi priliki je hotel portugalski kralj Carlos obiskati Humberta, svojega sorodnika ter s tem omalovečevati povelje papeža, a sreli pota je bil ustavljen vladar, da se portugalski klerikaleci pripravljeno združiti se z republikanci, če bi ustajal se nadalje pri svojem namenu. Belgijski, španski in saški kralj so prošili za dovoljenje, da smejo obiskati italijanskega kralja, a gano so dobili.

Ta izvanredni položaj je trajal petdeset let, a koncem vojne ter vsprico želje po vseh delih sveta, da se napravi konec nesporazumom in bojem, je napočil tudi v tem oziru nov dan. Papež je razveljavil prepoved ter se glasi, da bo španski kralj prvi, ki se bo poslužil te prilike ter napravil obisk v Rimu.

Kaj pa boče s tem papež pravzaprav doseči?

Ne brodivja ladij za svojo neodvisno uporabo, kot so pred kratkim trdili nekateri časnikarski poročevalci. Tudi ne povratka svetovne sile v takem obsegu kot so namigavali nekateri ekstremisti, temveč pravico, da lahko postopa bolj neodvisno s svojim svečeništvom in narodom. Tekom vojne je bil zaposlen papež z dobrodelnim delom ter se je neprestano zanimal za olajšanje trpljenja, katero je prinesla vojna. Vsed te ga skuša mogoče uveljaviti nov dogovor glede finane, da bo v stanu razširiti to svoje delo ter najbrž tudi skuša dobiti večje mero prostosti v zadevi komunikacije z ostalim svetom.

Father Wynne, eden izmed uradnikov Katoliške Enciklopedije, je brez dvoma v stanu avtoritativno govoriti o sedanjem stališču papeža in on je izjavil glede tega naslednje:

Leta 1871 je italijanska vlada sestavila takozvano Garancijsko postavlo, ponudila zavarovanje lastnine in osebe papeža ter odškodnino za izgubo ozemlja ter dohodkov, izviraajočih iz tega. Te postavle pa Pij IX. ni sprejel, in temeljni, da je bilo zajetje države krivično in da ni bil italijanski parlament v stanu dati jamstva, katerih bi kak naslednji parlament ne razveljavil.

Ozemlje Vatikanske palače ter Castel Gandolfo se je proglašilo kot last Svete stolice ter kot ekstraterritorialno z oziroma na Italijo. To je bilo de facto in principijelno priznanje posvetne moči papeža in to tudi opričuje naziranje slednjega, da bo vlada, ki je priznala toliko, priznala se več.

Ker je italijanska vlada priznala, da je papež upravičen do izvrševanja tako posvetne kot duševne sile, je papež s svoje strani smatral za svojo pravico, da odkloni to, kar je smatral za krivične pogoje sovražne vlade in da zahteva, da zastopniki katolikov in drugih prijateljskih držav ne kažejo prijateljskih odnosov do načelnika vlade, ki mu je sovražna. Obstajala je resnična potreba formalne prepovedi, da bi obiskovali katoliški kralji italijanskega kralja v Rimu, kajti katoliški kralji sami so priznali neprimerenost takih obiskov.

Skozi petdeset let ni vsled tega noben katoliški kralj obiskal italijanskega kralja v Rimu, čeprav je nekoč portugalski kralj dal izraza svojemu namenu, da bo storil to. Načelniki dežel kot Francija in Nemčija, ki so imele prijateljske odnose s Sveto stolico, so ponavadi obiskovali papeža in italijanskega kralja po naprej določenem narču, kot da obiščejo dva medsebojno neodvisna suverena. Šele potem, ko je Francija razveljavila konordat, ki veljal sto let, je francoski predsednik Loubet obiskal italijanskega kralja brez privoljenja papeža Pija X. in da bi obiskal pri tem slednjega.

Čeprav je najbolj značil-

no v novem povelju papeža Benedikta XV., da odstranja vse ovire obiskovanja italijanskega kralja od strani katoliških vladarjev, ponavlja povelje ob istem času tudi njegovo ustranjanje pri zahtevi po posvetni sili, čeprav ne pove, da kakšnih meja naj gre ta posvetna sila.

Kakšno je stališče članov italijanskega parlamenta z ozirom na najnovejšo encikliko papeža, je razvidno iz naslednjega sporočila iz Rima:

Papeževa enciklika je vzbudila največje zanimanje. Nekateri senatorji nameravajo spraviti celotni stvar pred parlament ter celo dvigniti vprašanje revizije Garancijske postavle, ki je bila prejeta leta 1871. Cilj teh senatorjev je otvoriti pot do popolne sprave med Sveto stolico ter italijansko državo.

Znano je, da je bila opuščena ideja dejanskega povratka posvetne sile in celo ideja, da se vrne papežu ovek kos ozemlja do Sredozemskega morja in da naj bi se določilo status papeža potem mednarodnega dogovora. Italijanska vlada pa je izjavila, da bi bilo to vmešavanje v notranje zadeve Italije in to je tudi vzrok, da ni prišla cela zadeva pred mirovno konferenco v Parizu.

Zastrupilevalec pred sodiščem

Na zatočni klopi v Ljubljani sta sedela 18-letni Bogomir Perko, dijak in 22-letni šofer Edvard Koleča, Ljubljana Ves dan pozno v noč trajajoča razprava je odgrnila zastor iz nižin temnega življenja. Bogomir Perko je obtožen hudodelstva zavratnega roparskega umora in nečistega spolnega dejanja. Edvard Koleča pa hudodelstva nečistosti zoper naravo z osebo istega spola. Obtožnica slika v vseh podrobnostih, kako je mladi Perko izvršil umor svojega znanca in dijaka 2. razreda realne gimnazije, Antona Butine.

Polep po dolarjih, katere je imel Butina, je dal neposredni povod, mlademu, neznemu Perkotu, če je skoval naklep odstraniti Butino z zastrupljenjem. Ta naklep je izvršil 14. februarja okoli 5. polnočne na Golovec. Obtoženi Perko slika s tihim glasom vse momente in vse okolnosti, ki so ga privedle do tega dejanja. Iz predživeljenja omenja, da je hodil sprva od leta 1914 v realko. 4. razred je dvakrat ponavljal s slabim uspehom. Oče ga je dal leta 1919 jeseni na pripravljajni tečaj učiteljskega v Ljubljani. V pustnem času se je seznanil najprvo s Kolečo, ki ga je usodni teden tri dni zopredoma zlorabljal v svoje pohotne namene. Bil je na raznih zabavah, tako na planinskem plešju v "Narodnem domu" in pozneje v "Unionu". Z Butino je bil na zadnji zabavi. Tri dni pred dejanjem je s Kolečo popival in žejim izvajal razna nečista dejanja. Bil je popolnoma zmeden. Obtoženi Perko, priznavajoč, kako je zvalbil potem usodnega dne Butino na Golovec, kjer mu je dal pojedsti popreje s strihlinom politični penasti povitek, da bi umrl, končuje svoj zagovor: "Če bi ne bil vodil takega nesrečnega življenja, gotovo bi ne storil takega dejanja. Stal sem popolnoma pod njegovim vplivom. Zadnje dni sem bil duševno popolnoma oslabilen."

Sobtoženi Edvard Koleča priznava svoje orgije in nečista dejanja, zagovarja pa se, da je k temu od rojstva nagnjen in da ne more nič za to napako. Koleča daje priznava, da je izposloval pri mestnem fizikatu za Perka "dopustnico za dobavo strupa". Perko je potem 5 g strihlina kupil za 75 K pri Kancu. Zaslisane priče so potrdile nekatere okolnosti.

Dijak Vekoslav Wunderle je opisal Perkota kot neresnega, ki ni bil zmožen pametnih razgovorov, omenil je, da je Perko njega kot

Belgijski kralj in lord French, poveljnik angleških armad.

Na posetih v Čehoslovaški.

Tešinsko v Šleziji.

V Moravski Ostravi smo. "Črno kraljestvo" — tako imenujejo Moravsko Ostravo in nje okolice. Pod zemljo leže ogromni zakladi premoga, vse mesto je podkopano in na tisoče delavcev dviga iz zemeljskih globlin črni diamant, ki je danes gonilna sila našega tehničnega napredka. Ovi mesta pa se vrste neskončne vavane, ki delajo neprestano.

Vitkovice so mesto zase, treba bi bilo nekaj ur, da bi jih prehodili. Tu se dviga dimnik za dimnikom, ogromna poslopja stojijo ožoli njih, peči tope železo, klavirna bijejo, stroji se vrte, vse se giblje, živi, ustvarja. Vitkovice so bile prej nemški zavod in so poneemevale vso okolico. Zdaj so pod državnim nadzorstvom. Moravska Ostrava je bojevala težek naroden boj — tu se je nagromadil tuji kapital, ki je zaslužil češkega delavca in je zahteval od njega tudi njegovo narodno prepiranje. Sedaj je boj dobojevan. Ostalo je še mnogo tujevc, toda vlada je prešla v narodne roke.

Severno od Ostrave se razširja Tešinsko. Ako se peljete čez most, pridete v Poljsko Ostravo. Ves kraj je industrijski. Zato so se tu naselili Čehi, Poljaki in Nemci. Čehi stoji na svojih zgodovinskih pravicah in zahtevajo Tešinsko zase. Poljaki trdijo, da je to njihova narodna zemlja. Domače ljudstvo pravi, da govori "šlonsko". Boj med Čehi in Poljaki se je tu bil že več desetletij, večina na korist Nemcev, ki so si medtem utrdili svoje kolonije.

Pariška konferenca je za Tešinsko odločila plebiscit (ljudsko glasovanje). Obe stranki sta razvili živahno agitacijo. Zgodilo se je že več žalostnih slučajev, prišlo je do pobojev in umorov, tako da so morale entente čete zasedati te kraje. Ententni vojaki so plačani v valuti ententnih držav, a plačati jih morajo Čehi in Poljaki; na ta način so vojaki sijajno plačani. Kjer se pripravata dva, tretji se veseli. Obe stranki se pritožujeta, da ententna komisija ni nepristranska. Agitatorji so neprestano na delu: obe stranki imata upanje na znago. Češka komisija za plebiscit v Moravski Ostravi izdaja vsak dan poročilo o dogodkih. Sovražstvo je na obeh straneh delovalo, začelo je tudi med mase: češki delavec se tu bori za svoja tla, kajti premogokopi hranijo v sebi še za sto let premoga, in sedaj je vprašanje, ali bo de-

lal na svojih, ali na tujih tleh. Isto vprašanje je pri poljskem delavcu. Poljaki očitno Čehom da so priseljenci. Čel pa trdijo, da so to njih zgodovinska tla. Od obeh strani se navaja statistika. Glavna stvar je seveda gospodarsko vprašanje.

Tešinsko je prava zakladnica premoga. Naravnih krasot v teh krajih ni. Vsa okolica je zakajena z dimom; zdi se ti, da leži v zraku nekaj težkega, tla so ilovnata in pokrita s črnimi sajamii. Življenje češkega ljudstva v teh krajih je popisal "bard iz Bezkidov", Peter Bezruč; tu sem so prihajali iskat kruha tisoči in tisoči in so propadali v kraljestvu tujega molo. Tešinsko je del Šlezije, ki je bila svoj čas slovanska; počasi so Nemci kolonizirali zemljo ob Odri in ponemčili prebivalstvo. Tu je nastalo več kneževin, med katerimi je bila tudi tešinska kneževina. Za časa Luksemburžanov so pripadle te kneževine k češkemu kraljestvu, ki je od te dobe tvorilo zgodovinsko celoto (Češko, Morava, Šlezija). Preko Šlezije so segali Čehi do Braniborskega in Husiti so po ti poti prišli do Severnega morja.

Po belogorski bitki so se v teh krajih naselili preganjeni češki bratje, ki so tu ustanovili tudi svoja kulturna središča. V sedemletni vojni je Prusija odtrgala te dedne dežele od Avstrije, oziroma od Češke. Ostalo je samo Tešinsko, ki je bilo pridruženo češkemu kraljestvu. Leta 1858. je dal avstrijski cesar ta kraj kot češki kraj nadvojvodu Albrechtu. Tešinsko je bilo torej vedno priznano kot državopravni del Češke. Tudi prebivalstvo je bilo po veliki večini češko, zadnja leta pa je bilo ponemčeno. Do leta 1848. se ne govori o Poljakih v teh krajih, danes pa tvorijo večino. Statistika navaja leta 1910.: Čelov 115.604, Nemcev 76.916, Poljakov 233.850. Toda statistika ni povsem zanesljiva, ker se vsi "šlonski" (Šlezijci) ne smatrajo za Poljake.

Za Čehje je posebne važnosti železniška proga čez Bohumín (nemško Oderberg) in Jablunkov na Slovaško, ker bi jim sicer ostala ena edina zveza preko Bratislave (prej Požun).

Spor je torej zelo resen. Medseca julija bo plebiscit. Sedanji dogodki zapuste mnogo narodne mržnje na obeh straneh.

Dr. Ivan Lah.

be in duševno ne visoko inteligentno. — Štirje izvedenci podajo po končanem zaslišanju priče svoje izvedeniško mnenje. Dr. Tičar in dr. Šerko o vzrokih nasilne smrti Butine, dr. Tičar in ing. H. Turk o kemični preiskavi in nje uspehih, slednjič dr. A. Šerko in dr. Goštl o duševni zmožnosti obtožena Perka. Zadnja izvedena povdarjeta, da je Perko kazenskopravno odgovoren za izvršeno dejanje. Porotniki so slednjič soglasno potrdili krivdo Perka glede zavratnega roparskega umora, toda z 10 "ne" proti 2 "da" zanikali Perkovo krivdo glede homoseksualnosti. Potrdili pa so dalje soglasno, da je Edvard Koleča kriv hudodelstva nečistosti zoper naravo. Obsojena sta bila Bogomir Perko na osem let težke ječe zaradi hudodelstva zavratnega umora, Edvard Koleča pa na dve leti težke ječe zaradi nečistosti zoper naravo.

Slovenski kmet?

Leto in pol se že gospodari samostojna Jugoslavija — agrarna država. In vendar gre preko nas težka prehranjevalna kriza. Da bi nam manjkalo delikatesnih stvari, nič zato prvič niso za navadne žolodee, drugih jih nasplošno ne prideluemo doma. Ampak hudo je in žalostno, da pri nas, ki se bahamo, da smo žitnica srednje Evrope manjka kruha in moke. Cene za to so že take, da človeka kurja polt obliva, ko je treba šteti za kilo prahu tako težke kroruce. Bogamo, saj 10 do 18 K r: iza vsakega špas! — Sladkor — tiho, to ni za nas! — Meso — tiho, pravim! Skratka vse je tekom zadnjih par mesecev silno poskočilo.

Pa pustimo, te boljše stvari — saj imamo anketo za pobiranje draginje!... Pogledimo si raje — krompir. Dolge mesece ni bilo te stvarice nikjer dobiti kvečjem le še pri producentu. Treba pa je bilo poleg ponižne prošnje tudi znatne svote, ked cena mu je bila 5 in 6 kron. Pet do šest kron za kilo krompirja!! Kaj pomeni ta cena! To dokazuje, da je i kmet smatral krono vredno 1—2 vinarja pred vojno, ker takrat je stal krompir 6 vinarjev, sedaj 6 K.

Pa da je krompir v naših krajih toliko, da ga še pokrmiti ne morejo.

Danes padajo cele zaloge tega blaga na trg po 2 K za kilogram. "Balkan" ga ponuja, kolikor ga kdo hoče po 1 K 90 vin. Kje je težal do sedaj?

Mesece in mesece je moralo ljudstvo plačevati pretirano odesruške cene za ta najvrednejši poljski pridelek, oziroma ga je stradalo, a cen ni zmoglo. V svoji nezaslišenosti po denarju so ga raje zadržavali vsedotlej, da je pričel kliti in gniti, nego da bi za privoščili po pošteni ceni ljudem.

Tako početje je vse graje vredne in zasluži rtvizije verižniškega umada. Na vladi pa se čudijo, odkoder ljudska nezadovoljnost...

Interesantno pa je, kaj si misli s tem SLS, oziroma duhovniki, ki tako radi zagovarjajo kmeta in njegove vrline in — njegovo uboštvo.

Pa ta cena krompirja ni bila samo za obsvožnega meščana, ampak se jo je približno vračunavalo kot plačilo kmetu — delavcu, bajtarju, dninarju. Kmet torej računa krono po vinarju, je torej vzdignil ceno blaga od 50 do 100 krat, delavca pa plača kvečjemu 10- do 15 krat toliko kot pred vojno. Izjeme so redke. Lep list za zgodovino!

Dunajski otroci v tujini.
Občinski urad za higijeno na Dunaju je objavil statistični izkaz, iz katerega je razvidno, da je bilo dozdaj 63 tisoč in 665 dunajskih otrok na prehrani v inozemstvu.

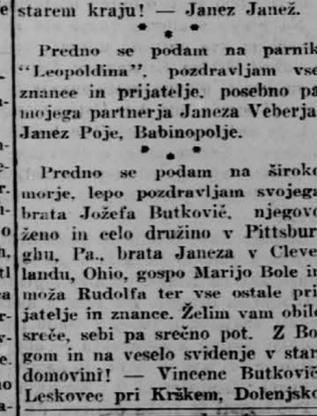
POZDRAVI IZ NEW YORKA.
Predno se podam na parnik "Leopoldina", pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Amerike, posebno pa St. Mekarja tam dol v Georgiji. Na svidenje v starem kraju! — Janez Janež.

Predno se podam na parnik "Leopoldina", pozdravljam vse znanee in prijatelje, posebno pa mojega partnerja Janeza Veberja. Janez Poje, Babinopolje.

Predno se podam na široko morje, lepo pozdravljam svojega brata Jožefa Butkovič, njegovo ženo in celo družino v Pittsburghu, Pa., brata Janeza v Clevelandu, Ohio, gospo Marijo Bole in moža Rudolfa ter vse ostale prijatelje in znanee. Želim vam obilo sreče, sebi pa srečno pot. Z Bogom in na veselo svidenje v stari domovini! — Vincenc Butkovič, Leskovec pri Krškem, Dolenjsko.

HITRA POMOČ
Oslabljen vedel pretekega dela, izdelanost, okoreli sklepi in mišice, slaboten hrbet, pretegnjenje iz izpahnenje, temu ja lahko hitro odpomoci s takojšnjo uporabo **PAIN-EXPELLERJA** "Prijatelja v potrebi!"
Družine, ki so enkrat spoznale njegovo zdravilno moč, ne bodo več brez njega. Samo en Pain-Expeller je, in v vaše varstvo je opremljen z našo tvorniško znamko.

SIDROM
Če nima zavojček te tvorniške znamke, ni pristen in ga zavrnite. 35 in 70 centov v vseh lekarnah ali pa pri
F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Manj dela za vsakega.
Vredna epiti in zagati drv, ne pahniti nosed za premog, ne prenasati pepela, nč saj New Perfection Oil Cook Stove preskrbuje pripraven ogenj, ki gori samo tedaj, ko ga potrebujete. Ta pripravna moderna per je izkazala svojo vrednost 3.000.000 uporabljivelem. Več komforta pri kuhanju, hladnejše in čisteje kuhinje. Vročino se lahko natančno kontrolira za vsakovrstno kuhanje, slab ali močan ogenj, kot je treba, in z veliko ekonomijo. New Perfection Oil Cook Stove je dobiti z 1, 2, 3 ali 4 gorilci. Druga ugodnost. Na vrhu vam da New Perfection vodni grelec vročo vodo. Prčejati ga je lahko hitro in ugodno. Vprašajte svojega prodajalca.

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK
NEW PERFECTION
OIL-COOKSTOVE AND WATER HEATER

ZENITNA PONUDBA.
Vdovec, star 36 let, se želi seznaniti s Slovenko ne več kot 35 let storo v svrhu zenitve. Zahteva, da je skrbna gospodinja in dobra mati, ki želi svoj dom. Ima dva otroka, punčka stara 4 leta in fant pa 17 mesecev. Tajnost jamčena. Pišite na: Peter Hodnik, 1615 Ridge Ave., Braddock, Pa. (21-23-6)

NAZNANILO.
Tem potom naznanjam rojakom po širni Ameriki, da se je utrgala mi življenja nam vsem priljubljeni

NEŽI TURŠIČ MILLER, podomače Podraževci.
Ranjka je bila doma iz fare Sodražica pri Ribnici. V Ameriko je prišla pred 22. leti. Stara je bila 61 let. Spadala je v organizacijo L. C. B. A. St. Joseph Branch 849. Umrla je na operaciji na ledvicah dne 30. aprila 1920. Lahka ji bodi ameriška zemlja!

Zalujoči ostali: John Turšič Miller, soprog. Frances, Angela, Mary, Rosie, Agnes in Olga, hčere. Butte, Mont., 15. jun. 1920.

NAZNANILO IN ZAHVALA.
Tužnim srecm naznanjam prijateljem in znanecm, da mi je umrla soproga

MARY KOŠENINA roj. Jamnik dne 11. junija ob 10. uri 20 minut zvečer, 2 uri in 25 minut za porodom, v starosti 38 let. Doma je bila iz vasi Dol St. 9 pri Medvodah na Krauskem. Tukaj v Ameriki je bila ravno na isti dan deset let. Bila je ves čas članica Slov. Del. Podp. Zveze, pri kateri je bila zavarovana za \$250.00.

Prav iskreno se zahvaljujem vsem sobratom, prijateljem in znanecm, ki so se tako obilno vdeležili pogreba, posebno pa družstvo st. 44 SDPZ. v Cliff Mine, Pa. Pokojna je bila dobra mati in vsem ljudem priljubljena. Tukaj zapušta zalujočega soproga, 4 otroke in 3 brate, v stari domovini pa očeta in enega brata. Bog ji daj počivat v miru v ameriški zemlji!

Zalujoči ostali: John Košenina, soprog. Mary, Anthonia, John in Annie, otroci. R. F. D. 1, Box 36, Oakdale, Pa.

SUHO GROZDJE
importirano iz starega kraja 22 centov funt. Boks 50 funtov \$11.00. Posebne cene na veliko. **BALKAN IMPORTING CO** 61-53 Cherry Street New York, N. Y. Z naročilom pošljite \$3. v naprej.

Edini starokrajski **SLOVENSKI ZDRAVNIK** v Pennsylvaniji **Dr. M. Milojevič** preje vojaški zdravnik in večletni zdravnik deželne bolnišnice v Gradcu na Štajerskem. 417 — Wood Street PITTSBURGH, PA.

LLOYD SABAUDO
3 State Street New York
Prihodnje odplute iz New Yorka parnik na dva vjaka
"REGINA D'ITALIA"
17. julija.
Izdajajo se direktni vozni listki do vseh glavnih mest v Juosloviji. Brezplačno vino vsem potnikom tretjega razreda.

ANŽE PITOVI ALI ZAVZETJE BASTILE

Special Alexander Dumas, II.

83 (Nadaljevanje.)

— O, naj le pridejo, naj le pridejo, — je vzkliknila kraljica divjim veseljem. — Lepega sprejema bodo deležni tukaj.

— Čakajte, madama. — je odvrnil Gilbert, — in pazite se, kajti ne bodo prišli sami.

— S kom bodo prišli?

— Prišli bodo v spremstvu dvajset tisočev mož narodne garde.

— Narodne garde, — je rekla kraljica, — kaj pa je to?

— O, madama, — je rekel Gilbert, — ne govorite tako zaničljivo o napravi, ki bo postala nekega dne moč, in bo vezala in razvezovala.

— Dvajset tisoč mož, — je rekel kralj.

— Ej, gospod moj, — je rekla kraljica, — tukaj imate deset tisoč mož, ki so prav toliko vredni kot sto tisoč upornikov. Le pokličite jih. Dvajset tisoč lopovov bo sprejelo tukaj zaslužen kazen in ves revolucionarni izmeček bi bil že pred osmimi dnevi poražen, če bo le eno uro čul mene.

Gilbert je žalostno zmajal z glavo ter rekel:

— O madama, kako zelo se motite, ali kako zelo motijo drugi vas. Le mislite si državljansko vojno, izzvano od kraljice. Le ena je storila to in vzela je s seboj v grob grdi priimek "Tujka".

— Izzvana od mene? Gospod moj, kako razumete to? Ali sem jaz brez izzivanja streljala proti Bastili?

— F! madama, — je rekel kralj, — mesto da svetujete k nasilju, svetujte najprvo k pameti.

— Slabosti

— Čujte, Antonijeta, — je rekel kralj, — prihod dvajset tisoč mož sem kaj, katere bo treba obstreljevati s kartečami, to vendar ni nobena malenkost.

Nato pa se je obrnil proti Gilbertu ter rekel:

— Nadaljujte, gospod.

— Prihranite kralju in sebi boj, ki se bo gotovo unel, — je rekel doktor. — Množica hoče kralju a mi jo dajmo prehiteti in kralj naj pride k muršici. Kralj naj nudi dokaz previdnosti in političnega duha. Teh dvajset tisoč mož, lahko ujame kralja, a boljše bi bilo, če bi kralj ujel teh dvajset tisoč mož, kajti predstavljajo narod.

Kralj je napravil prizivalno kretanje, ki ni ušla Antonijeti.

— Nesrečnež, — je rekla proti Gilbertu, — ali ne veste, kaj bi pomenjala navzočnost kralja v Parizu pod pogejem, katerega stavljate? To bi pomenjalo: — Jaz odobravam vse, kar ste storili. Jaz odobravam, da ste pobijali moje Švicarje. Prav ste imeli, ki ste morili moje častnike in opustoševali moje glavno mesto. Prav ste storili, da ste me vrgla s prestola. Hvala vam, gospoda moja, hvala.

Zaničljiv smeh se je pojavil na ustnicah Marije Antonijete.

— Ne, madama, — je odvrnil Gilbert, — vaše veličanstvo se moti. To ne pomenja nič drugega kot naslednje: — Bolest naroda, je gotovi meri upravičena. Jaz sem odpuštil, jaz sem glavnik in kralj. Jaz stojim na čelu revolucije kot se je nekoč stavlil Henrik III. na čelo Lige. Vaši generali so moji častniki. Vaše Narodne gade so moji vojniki. Vaše oblasti moje poslovdice. Mesto da me ženete, sledite meni. Velikost mojega koraka bo zopet dokazala, da sem kralj Francije ter naslednik Karola Velikega.

— Prav ima, — je rekel kralj žalostno.

— O, — je vzkliknila kraljica. — Prosim vas, ne poslušajte tega človeka, to je vaš sovražnik.

— Madama, — je rekel Gilbert, — njegovo veličanstvo vam bo samo povedalo, kaj misli o mojih besedah.

— Jaz mislim, gospod, da ste bili dosedaj edini, ki si je upal govoriti resnico, — je odvrnil kralj.

— Resnico! — je vzkliknila kraljica. — O, kaj mi pravite tukaj, gospod?

— Da, madama, — je rekel Gilbert, — in verujte mi, da je ta resnica v tem trenutku edina plamenica, koje luč lahko prepreči, da se prestol in kraljestvo ne zvrneta v prepad.

Ko je rekel to, se je Gilbert globoko priklonil pred kraljico.

Štirinajsto poglavje.

ODLOČITEV.

Prvikrat je bila videti kraljica globoko ginjena. Ali je bil vzrok tega pametni govor doktorja ali pa njegova ponižnost?

Kralj je vstal z odločnim izrazom.

Ker pa ni bil vajen storiti kaj, ne da bi se preje posvetoval s kraljico, je rekel:

— Madama, ali odobravate....

— Moram pač, gospod moj, — je odvrnila Marija Antonijeta.

— Jaz ne zahtevam od vas odkrivanja, madama, — je rekel kralj nestrpnost. — Jaz zahtevam od vas prepričanje, ki utrjuje moje.

— O, vi zahtevate od mene prepričanje? Če je stvar taka, potem sem prepričana.

— O čem?

— O tem, da je prišel trenutek ki bo napravil iz monarhije najbolj obžalovanja vreden in najbolj poniževalen stan, kar jih je najti na svetu.

— O, — je rekel kralj, — vi pretiravate. Obžalovanja vreden, to hočem priznati, a poniževalen, to je nemogoče.

— Gospod moj, od kraljev, vaših pradedov, vam je bila izročena žalostna dedščina, — je rekla Marija Antonijeta temno.

— Da, — je rekel Ludovik XVI., — dedščina, katero žalibog delite vi z menoj.

— Ali dovolite, gospod, — je rekel Gilbert, ki je čutil v dnu svojega srca sočutje s temi padlimi veličinami. — Ne mislim, da ima vaše veličanstvo vzrok videti bodočnost v tako temnih barvah. Depotična monarhija je prehnela obstajati in pričela se ustavna.

— Ej, gospod moj, — je rekel kralj. — Ali sem mogoče jaz moč, katerega potrebuje Francija, da ustanovi tako vlado?

— Zakaj ne, veličanstvo? — je rekla kraljica, katero so nekoliko porple besede Gilberta.

— Madama, — je rekel kralj, — jaz sem človek dobrega razuma ter tudi poučen človek. Jasno vidim, mesto da bi videl megleno in vem natančno česar mi ni treba vedeti, da vladam tej deželi. Od dneva naprej, ko se me vrže z nedotakljivosti absolutnega vladarja, — od dneva naprej, ko se razkrije v meni navadnega človeka, izgubim vso navidezno moč, ki je bila tudi v prejšnjih časih potrebna, da so se kralji vzdržali na prestolu. Kaj potrebujejo danes Francozi? Gospodarja. Jaz pa se čim zmožnim bitim oče, kaj potrebujejo revolucijonarji? Meč. Jaz pa ne čutim v sebi moči, da bi se bil.

— Vi ne čutite v sebi moči, da bi se bili, — je vzkliknila kraljica, — da bi tolkli ljudi, ki vam ropajo dedščino vaših otrok in ki hočejo razbiti krono Francije na vaši glavi?

— Kaj naj odgovorim? — je rekel Ludovik XVI. mirno. — Ali raj odgovorim z ne? Potem bom vzbudil pri vas zopet viharje, ki me motijo v mojem življenju. Vi ste v stanu sovražiti. Tem boljše za vas. Vi ste tudi v stanu biti krivična in tega vam ne očitam, kajti to je izvrstna lastnost pri vladarjih.

— Ali mogoče mislite, da sem krivična proti revoluciji? Govorite.

— Pri moji veri da.

— Vi pravite da, gospod, vi pravite da?

— Če bi bil navadna meščanka, moja draga Antonijeta, potem bi ne govorili tako sedaj.

— To pa ravno nisem.

— Raditega vam oprostim. To pa še ne pomenja, da odobravam vaše nazore. Ne, madama, udajte se. Na prestol Francije smo prišli v trenutku viharja. Bati moramo moč, da potisnemo naprej s kosi obojroženi voz, ki se imenuje revolucija in te moči nimamo.

(Dalje prihodajti.)

Dr. Lončar o 24. aprilu.

Piše naj človek takrat, ako ima kaj povedati drugim v pouk in pojasnilo, v svarilo ali bodrilo. Posebno velja to za kritične dobe, ko je jasno spoznanje edina garancija za pravilno rešitev. Vsako zavedno potvarjanje dejanskega položaja je vir daljnim zablodam, ki postanejo lahko usodne. S tega stališča pišem o vzrokih in posledicah dogodkov z dne 24. aprila zlasti na naslov tistih, ki so pri tem prizadeti, najsi bodo politično na desnici ali levi, proletarci ali buržoaziji.

Grozote vojne na eni strani, a na drugi strani kaotične razmere po vojni z nosnimi gospodarskimi posledicami, kakor draginja in verižništvo — vse to je ustvarjalo in ustvarja v množicah kopnenje po socialnem preobratu, ki je v svojem bistvu utemeljeno. Gre le za to, kdo naj izvaja preobrat in kako: ali z diktaturo organiziranega proletarijata, t. j. pri nas industrijskega delavstva, ali z demokracijo vseh produktivnih slojev, ki prihajajo pri tem v poštev, t. j. delavstva, kmetstva in intelektualcev.

To razpoloženje za magično rešitev iz vseh sedanjih stisk se skriva v pojmu komunizma, ki bi v splošnem recimo dobesednem smislu kot nekakšna skupnost v gospodarstvu ne mogel izživati takega odpora, ako bi ne bilo vse odvisno od tega, kako daleč naj gre ta skupnost in kdo naj jo izvaja ter kako. In tu pomenja danes komunizem v prvi vrsti rusko metodo, ki je oziroma naj bi bila drugimi vzor za posnemanje.

Gotovo je tudi, da je mnogim komunizem samo geslo, ki naj označuje nasprotje do socialne demokracije kot politične stranke ali pojedinih njenih voditeljev. Dosleden komunizem n. pr. bi se ne smel udeleževati občinskih volitev in se dati voliti celo za župana, kakor je to bilo na Hrvaškem, dokler ne preuredi družbe po svojih načelih. Tudi komunizem stopa s tem praktično na tla današnjega družabnega reda, ki ga sicer pobija, torej dela isto, kakor socialni, demokrat, proti kateremu se bori.

Kakor vsaka ideja, tako se mora tudi komunizem podvreči zgodovinskemu razvoju. Kako naglo se menjajo nazori, navajam za dokaz 11. številko slovenskega komunističnega glasila "Rdeči prapor" z dne 15. maja t. l., kjer se v uvodniku že povdarja, da je razredni boj v raznih državah na raznih stopnjah razvoja in da bi bila vsaka akcija obsojena na neuspeh, ako bi pravilno ne uvaževala politično gospodarskega stanja in moči borečih se razredov. Čisto dobro! Ta programatični članek ne govori več o diktaturi proletarijata, pač pa označuje kot skrajni cilj proletarsko demokracijo. To bi bilo pravilno in tolike, ako se misli s tem gospodarska demokracija, kjer naj vlada socialna organizacija produkcije in konsumna na polju dela, a ne diktature industrijskega delavstva, ki je pri nas za enkrat v ogromni manjšini. Zakaj drugače nadomestimo eno nasilje z drugim, dasi je cilj socializma vendar ta, da uniči gospodstvo enega razreda nad drugim. Razredni boj namreč ne pomenja podjaruljenja nasprotnika, ampak tvori le sredstvo za demokratizacijo človeške družbe; saj tako so nas učili leta 1918 tudi ustanovitelji "Demokracije", današnji komunisti. V svojem bistvu obsega omejeni programatični članek teoretično kot raison detre komunistične stranke neizprosno razredni boj, t. j. odklanjanje misterijalizma.

Komunizem se morebiti smatra od neuke mase za nekaj novega, dasi je star, ker je socializem vedno poštenjal neko skupnost in je bil časih bolj, časih manj revolucionaren v soglasju z vsem političnim in gospodarskim razvojem in držav. Gre pač le za mejo med absolutno in relativno skupnostjo ter za metodo akcije.

Pod firmo komunizma se hočejo danes uveljaviti tudi tisti, ki nimajo nobenih političnih ciljev v smislu socialne organizacije produkcije in konsumna, ampak svoje osebne cilje, ker mislijo, da se imetje kar razdeli in zavladava skupnost v vulgarnem pomenu te besede. Pod to firmo se zatekajo tudi protinarodni in protidržavni elementi — skratka: vse, kar hoče v kalnem ribariti, ker nima idejno ničesar skupnega niti s socializmom, niti s komunizmom.

Idejam se pot ne da zapreti in tako je začel komunizem tudi na Slovensko, ko se je bil že prej pajavil na Hrvaških, v Bosni in Srbiji. Spor se je kazal kot nasprotje desničarjev in levičarjev ter se je sukal glavno okrog misterijalizma.

Na pragu svetovne vojne sta zadela socialistično gibanje na Slovenskem dva občutna udarca: najprej smrt dr. Dermote in potem odhod Etbina Kristana v Ameriko. Oba sta bila aktivna politika in, kar je glavno, moza znanja in značaja. Vsled nedostatka delavcev ni moglo biti delo deljeno; vsak intelektualce je bil dobrodošel. In začelo se e politično kolebanje nekaterih "mladinov" in "starinov". Velika misel o snovanju Jugoslavije, zaradi katere je bilo prišlo najprej do nesporazumljenja, je sicer združila začasno ves socialistični proletarijat; toda zopet ga je razdružil misterijalizem.

Stališče demokracije in parlamentarizma ne izključuje misterijalizma v gotovih časih in v gotove namene, nasprotno ga logično vsebuje, ako ne delamo politike z glavo skozi zid ter smo iskreni nasproti sebi in drugim. Ne vem, s kakšno pravico bi mogel načelno odrekati socializmu vstop v vlado tisti komunizem, ki pozneje sebi dovoljuje dostop k županstvu — oboje seveda v kapitalistični državi! Eno je pri tem nevarno, to namreč, da kri in oblast opajata, kakor pravi "Dostojevski v "Zapiskih iz mrtvega doma".

Poudarjati je treba dejstvo, da je bilo slabo znamenje državotvornosti za obe največji parlamentarni skupini: demokrate in radikale, ker se toliko časa nista mogli zediniti za skupno delo. Posledica sta bili strankarski vladi: najprej demokratska in potem radikalna. Pri prvi so obstruirali radikale, pri drugi demokrate. Radikaleci so dali zgled, ki so ga demokrateci ponesmali; vsaka skupina je naravno potegnula za seboj tudi svoje zaveznike. Oboje je bilo proti parlamentarizmu. Moje osebno mnenje je bilo to, da bi bilo treba vsako strankarsko vlado, ki ni imela v zbornici "kvoruma", premagati parlamentarno, t. j. z glasovanjem v zbornici, a ne z obstrukcijo, oziroma s sabotiranjem. V tem oziru si nimata obe skupini ničesar očitati druga drugi.

French Line

CAMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE
V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

LAFAYETTE	1. Julija
SAVOIE	3. Julija
LORRAINE	10. Julija
TOURNAINE	13. Julija

Nitri parniki s štirimi in dvama vijakoma.

Poselni zastopnik jugoslovanske vlade bo pričel potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odpremiti kamor so namenjeni.

Parniki Francoise Erta so transportirali tekom vojne na litoralne čehoslovških vojakov brez vse neprivlačnosti.

Za bilkarto in cene vprašajte v

BRUŽOJNI PISARNI, 19 State St., N. Y. C.

ali pa pri lokalnih agentih.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

BELVEDERE ..... 13. Julija

PRES. WILSON .... 27. Julija

Potom listkov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji

Raskladno ugodnosti prvoga, drugoga in tretjega razreda

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department

4 West Street New York

Kje se nahajajo moj oče JAKOB KOK? Doma so iz Vranskega na Štajerskem in v Ameriki bivajo že okoli 16 let. Od začetka so bili v Frantenu, Kansas, in okolici 6 let, od tedaj pa ni več slišati o njih, tako da ne vem, so-li še živi ali mrtvi. Jaz mlajši sin bi se rad sel rokodelstva učiti, pa pri tej sedanjih draginji ne zmorejo moja mati, ki so jih oče v pomanjkanju pustili in se potem ne več spomnili na nas, da bi nama vsaj potrebno obleko napravili. Seve je težavno za našo mater, ker je starejši brat bolj bolhen. Oče so stari 49 let, srednje postave, rujava las in okroglega okraza ter so bili pri Avstrijsko-Slovenskem Bol. Podp. Društvu v Frontenacu, Kansas, in pri društvu sv. Barbare ravnotam. Prosimo eejnjenje rojake in društvenike širnere Amerike, če bi bilo kateremu kaj znano o mojem očetu, da bi hlagovolil naznaniti na naslov: Elizabeta Kok, Tešova, pošta Vransko pri Celju, Slovenija, Jugoslavija. (22-23-6)

Kje sta moj brat MIKO ZELKO, ali kakor ga tu kličejo Niek Selko, doma iz vasi Griblje pri Črnomlju, in JOHN SKUBE, doma iz vasi Gorenjce, fara Adlešice. Prvi je v Združenih državah že 30 let in drugi pa 26. Prvi je bil nekje na Ely Minn., drugi pa v St. Louisu, Mo., in potem v Kansas City, Kansas. Prosim rojake, če kdo ve, da mi poroča, ali naj se pa sama oglasita na: Jurij Zelko, Griblje št. 1, pošta Gradac pri Črnomlju, Slovenija, Jugoslavija. (21-23-6)

NAZVANILLO IN PRIPOROČILO

Rojakom naznanjamo, da potuje po državi Ohio naš rojak

GEORGE WALLICH, ki je pooblaščen pobirati naročnino za Glas Naroda in izdajati pravoveljavna potrdila.

Prosim rojake, da mu gredo na roke in ga priporočamo. Za naklonjenost se vam že vnaprej zahvaljujemo.

Upravištvo Glas Naroda.

ZASTAVE

Regalije in vse družtvene potrebščine. Garantirano delo in blaga. Izdeluje po zmernih cenah vas rojak

VICTOR NAVINŠEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

Sedaj ali nikoli!

Brez dvoma je to vaša najboljša in zadnja prilika da napravite denar s svojimi možgani, namesto s svojimi rokami. Ali bi naložili deset dolarjev za deset zaporednih tednov, če bi se vam nudila prilika pomnožiti svoj kapital? Mi vam nudimo dobro pot za delati denar in za štediti denar v bodočnosti. Prej ali slej se boste odrekli svojemu ročnemu delu in tedaj se morate poslužiti svojih prihrankov za mirno življenje. Mi vam damo priliko, da se udeležite trgovine, ki se v sedanosti najbolj izplača.

Ne vstavljajte se! Hitite! Pošljite nam takoj samo deset dolarjev in mi vam bomo poslali vse podrobnosti. Če ne soglašate z našim predlogom, vam bomo poslali vaš denar nazaj. Pošljite svoj denar še danes in pišite na:

Dr. A. S. Gondos, Trustee
706 Central Savings Bank Bldg.
Denver, Colo.

Nuga-Tone

Proizvaja bogato rdečo kri, močne stanovitne žilve, življenja polne moške in ženske.

Če ste slabega zdravja in pri slabi moči, če se vam spomin mračni in vaše telo mračni, če ste se že navadili jemati pomirjiva in narkotična sredstva, potem poskusite Nuga-Tone, in izprevideli boste, kako hitro se boste čutili drugačnega človeka! Devet desetih človeških bolezni, kot izpušanje, anemija, revmatične bolezni, glavobol, nevralgija, naprimer slabi tek, neprebrava, vetrovi in kolcanje, zaprtje, pomanjkanje energije, pomanjkanje živahnosti, nervoznost, neuprednost, izhaja iz pomanjkanja živčne moči, redke zvođenile krvi in slabe krvne cirkulacije. Vask ud, vsako delovanje telesa je odvisno od živčne sile za svoje življenje in delovanje. Živčna moč je poslavina stvar za ledodec, jetra, ledice, drob, utripanje srca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najboljši uspešno zdravilo za nevorne in fizično izdelane. Zakaj? Ker sestoji iz osmero važnih sestavin, ki vračajo zdravje ter jih prepišujejo najslavnejši zdravniki. Nuga-Tone je bogat na železu in forstorju — ter je hrana krvi in živcem. Nuga-Tone proizvaja življenje v jetra, ter ojačuje čreva, da redno delujejo. Oživlja ledice ter izganja iz njih strupene sestavine. Nič več vetrov in kolcanja, težke sapa in pokritega jezika. Nič več bolečin in bolezni! Nuga-Tone daje čudov. i tek, dobro prebravo, stanovitne žilve ter zdravo okrepujoče spanje. Nuga-Tone obogati kri, uredi krvno cirkulacijo ter prične šarenje zdravja na lice in jasnost v oči. Gradi močnej in postave moše, zdrave in krasnejše ženske. Nuga-Tone ne vsebuje omamljivih sredstev, ne zdravil, katerih se človek navadi. Zavit je v pripraven zavojček. Pokrit je s sladkorjem, ugodnega okusa, ugoden za jemanje. Poskusajte ga. Priporočili ga boste vsem svojim prijateljem. NABA POPOLNA GARANCIJA.—Cena Nuga-Tone je en (\$1.00) dolar za steklenico. Vaša steklenica vsebuje devetdeset (90) tablet, polno mesečno zdravljenje. Vi lahko kupite šest štakelj, šestmesečno zdravljenje za pet (\$5.00) dolarjev. Jemajte Nuga-Tone dvajset (20) dni. Če nista zadovoljni z uspehom, vrnite preostanek zamo s škatlo in mi vam bomo takoj vrnili denar. Vidite, da ne morete izgubiti niti penija. — Mi prevzamemo risiko. Nuga-Tone je na prodaj pri vaših dobrih lekarjih po enaki ceni in enaki garanciji. KO NAROČATE, SA POSLUŽITE TEGA KUPONA. NATIONAL LABORATORY, S. 20, 537 So. Dearborn St., Chicago, Ill.

Gospodje.—Prosim, dobite prilieno.....za kar mi pošljite steklenico Nuga-Tone.

Ime .....

Cesta in št. ali R. F. D. ....

Mesto..... Država.....

ALI STE BOLNI?

Jaz vam bom ozdravil. Za več kot trideset let sem ozdravil vse bolezni. Kožne, krvne, živčne, ledične in revmatizem ter vsakovratne druge bolezni. Lahko vam pokazem več dokazil naših rojakov, kateri sem ozdravil. Jaz sem ozdravil, ko drugi niso mogli. Ne čakajte. Pridite k meni predno je prepozno. Cene so take, da jih lahko vsakdo zmora. Prekavala brezplačno.

Prof. Dr. H. G. BARR
ŠPIJALIST
311 SMITHFIELD STREET
PITTSBURGH, PA.

Nasproti postnega urada.

Odgovor!

Kadar želite kupiti pravi glasen Columbia trpežni, najnovejši gramofon, in Vaše prave Kranjske Columbia plošče, ali pa če rabite urko, verižico, prstane, diamond, pišite po dopisnici za brezplačni cenik Vašemu dobro znanemu večletnem trgovcu, IVAN PAJK, 24 Main Street, Conemaugh, Pa., pa boste dobili pravo in pošteno blago in se ne boste kesali za Vaš denar.

Samo en poskus, in videli boste, da je resnica.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA". NAJ VEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.